

Vruchten van dankbaarheid

Liturgiesuggesties:

Gezang 481: 1-4

Psalm 150: 1 en 3 (OB)

1e Schriftlezing: Johannes 15:1-17

Psalm 66: 3

2e Schriftlezing: Jacobus 2:14-26

Psalm 66:5

Catechismuslezing: Zondag 24

Na de verkondiging: Gezang 78: 1-4

Psalm 89: 1

Psalm 89: 7

***

Gemeente van onze Here Jezus Christus, broeders en zusters, jongens en meisjes,

Ik moest denken aan het verhaal van sint Maarten, Martinus van Tours, de man die zijn mantel verdeelde.

Het is de vierde eeuw.

Een romeins officier rijdt op een straatweg naar Amiens.

In de winterse koude zit een bedelaar, een kreupel mens, langs de weg.

De officier neemt zijn mantel, het teken van zijn waardigheid en rang en deelt hem met zijn zwaard in twee delen.

De ene helft werpt hij naar de bedelaar - de andere slaat hij zelf weer om en rijdt verder.

Hij is een christen.

Hij is nog niet gedoopt.

Als hij gedoopt is, wordt zijn militaire rang hem ontnomen en moet hij het leger verlaten.

Een romeins officier is geen christen.

Maarten wordt daarom monnik, kluizenaar en later één van de leidende bisschoppen van Frankrijk.

St. Maarten, de latere bisschop van de franse stad Tours.

Wat Martinus van Tours met zijn mantel deed, gemeente, gebod Jezus aan zijn jongeren:

"Wie twee mantels heeft, die moet er één geven. aan wie geen heeft".

En als iemand er maar één heeft?

"Dan moet hij die maar delen", zei Martinus.

Tot op de dag van vandaag kunnen we van Jezus en Martinus leren, wat christen-zijn betekent.

Christen-zijn betekent: Gods wil en woord in praktijk brengen.

Kunnen delen met anderen.

Je vijanden liefhebben.

Naast de ander gaan staan en hem bijstaan.
Je geloof 'handen en voeten' geven.
Want ... "wat baat het, mijn broeders, of iemand al beweert geloof te hebben, als hij geen werken heeft?
Kan dat geloof hem behouden?
Zo is het ook met het geloof: indien het niet met werken gepaard gaat, is het op zichzelf genomen, dood."

We lezen die woorden, broeders en zusters, jongelui, bij Jacobus, de broer van Jezus.
Het gaat om het doen van goede werken.
Over de verhouding ... geloof en goede werken
Jacobus schrijft: 'Geloof zónder werken is geen geloof, is geen levend geloof, is geen echt geloof.'
Als je geloof zich niet uit ... in je levenswandel, in je houding, in je daden ... dan is het op zichzelf genomen ... dood.
En hoe zou een dood geloof je kunnen behouden, redden in het oordeel van God over je leven?

*

Die woorden van Jacobus moeten we plaatsen tegen de achtergrond dan men in hun tijd - de tijd van Jezus en Jacobus - vreselijk ópzag tegen Farizeeërs en schriftgeleerden.
In de ogen van de mensen van die tijd waren het geestelijke reuzen.
Schoolvoorbeelden van godsdienstige vroomheid.
'Neem nou Rabbi Levi.
Dat is nog eens een edelmoedig mens.
Moet je zien hoeveel geld hij aan de armen geeft en hoe vaak hij dat doet!
Of ... kijk eens naar rabbi Johanan.
Hoe vaak verootmoedigt hij zich niet voor God door te vasten!
In de ogen van de mensen waren hun geestelijke leiders ... onbereikbare ideaalbeelden van godsdienstige ijver voor God.
Zó hoog en zuiver dat niemand aan hen kon tippen.

Maar wat doen Jezus en Jacobus?
Zij scheuren heel die ideaalbeelden aan flarden.
Zij laten zien wat de eigenlijke drijfveer is van deze vrome lieden.
Niets anders dan een behoefte aan applaus van hun omgeving voor henzelf.
Hun diepste motief is niet het verlangen om God te dienen, maar zichzelf.

Waren ze zich daarvan bewust?
Wisten ze dat hun diepste drijfveer het zoeken van eigen eer was?
En dat hun vroomheid, hun goede werken, een middel was om dat doel te bereiken?
Misschien dat er een paar bij geweest zijn van wie dat gold, maar bij de meesten was dat niet zo.
Neem iemand als Paulus?
Onder de Farizeeërs was hij een koploper.

Hij meende in die tijd dat hij God een dienst bewees door de christenen tot in Damascus te vervolgen.
Hij was er van overtuigd, dat het hem om Gods eer ging en dat God aan zijn kant stond.
Dat gold van de meeste Farizeeërs en geestelijke leiders van het volk Israël.
Er bestond bij henzelf geen enkele twijfel over de zuiverheid van hun motieven.
Was er maar iets van twijfel geweest ...
Was men maar niet zo 'blind' geweest ...
Bij Paulus valt die verblindheid van hem af.
Hij ziet ineens: 'Mijn leven heeft alleen om mijzelf gedraaid.
Ik dacht dat het me om God ging en dat ik me het vuur uit de sloffen liep voor Hem.
Maar ik deed het ten diepste voor mijzelf.'

Hoe ligt dat bij ons?
Bij u, bij jou en bij mij?
We vinden het heel plezierig als anderen tegen op ons zien.
Als we belangrijk worden geacht.
Om onze positie in het maatschappelijk leven.
Of om datgene wat we hebben gepresteerd.
Maar dienen we daar God mee, en zijn Koninkrijk ... of dienen we uiteindelijk ... onszelf?

*

Laten we nog eens kijken waarin het verschil zit tussen de goede werken die Jezus en Jacobus veroordelen en de goede werken die zij juist van ons vragen?
Het verschil zit 'm in de brón waaruit die goede werken voortkomen.
De goede werken van de Farizeeërs kwamen uit een verkeerde bron.
Ze kwamen voort uit de mens zelf.
Door middel van werken wilden zij zichzelf oppoetsen voor God en de mensen.
In al hun inspanningen, die werkelijk indrukwekkend konden zijn, ging het hun uiteindelijk om henzelf.
Ze wilden er iets mee verdienen.
Eer en aanzien bij mensen en bij God.

Bij de goede werken die Jezus van ons vraagt, ligt het anders.
Die komen niet voort uit de mens, maar uit Christus zelf.
Hij is de bron van die goede werken.
En alle goede werken, waarvan dat niet geldt, waar de verhouding, de relatie met Christus geen rol speelt, zijn nutteloos en werken niets uit.

Een voorbeeld: Hebt u een auto?
Als de benzinetoevoer naar de motor van je auto verstopt is, kun je nog zo vaak aan het contactsleuteltje draaien, of op het gaspedaal trappen, maar dat heeft dan geen enkele zin.
De motor slaat niet aan.
Al je inspanningen zijn tevergeefs.
Want de benzinetoevoer is verstopt.
De bron functioneert niet.

Zo is het ook met onze goede werken.
Je kunt een heleboel 'goede' dingen doen.
Je kunt je geweldig godsdienstig uitsloven.
Maar het is allemaal tevergeefs als de levende verbinding met de Here Jezus er niet is.
Dan haalt het allemaal niets uit.
Die toevoerleiding is van wezenlijk belang.
Dáár hangt alles van af.

*

Jezus heeft dat zelf duidelijk gemaakt met dat bekende beeld van de wijnstok en de ranken.
Een rank kan geen vruchten dragen uit zichzelf, als ze niet aan de wijnstok blijft.
Zo kunnen wij niets doen als wij niet aan Hem verbonden blijven.
"Wie in Mij blijft, gelijk Ik in hem, die draagt veel vrucht.
Want zonder Mij, los van Mij, kunt gij niets doen", zegt Jezus.

Betrek het maar op jezelf, vanmiddag.
Als je je leven nu eens vergelijkt met een boom - of zoals Jezus het doet ... met een wijnstok - zie je er dan vruchten aan?
En zo ja, wat voor vruchten zijn dat dan?
Vruchten om van te genieten.
Of vruchten die je uitspuugt, zo wrang, zo bitter zijn ze.
Trouwens ... wat ook kan voorkomen:
Je levensboom kan helemaal géén vruchten voortbrengen.
Dan is er iets goed mis.
Dan is er geen leven ... maar dan is er de dood.
Dood geloof! - schrijft Jacobus, de broer van de Here Jezus in zijn brief.

*

Nog even dat voorbeeld van de wijnstok.
In de Bijbel komen we nogal eens de wijnstok tegen.
Het wordt gebruikt om te laten zien wat werkelijk leven is.
Een wijnstok - eigenlijk zou je moeten zeggen - een druivenstok.
Er hangen druiven aan en geen flessen wijn.
Sappige rode of witte druiven.
Je kunt ze eten.
Je kunt er ook kostelijke rode of witte wijn van maken.
En er vervolgens van genieten of anderen er van laten genieten.

In Israël - het land waar de Bijbel werd geschreven - zijn de omstandigheden goed voor een wijnstok.
Er groeien heerlijke druiven aan.
En de wijn is van een hoge kwaliteit, Karmel-wijn bijvoorbeeld.
Nu heeft - en dat begrijp iedereen - nu heeft een wijnstok wel zijn verzorging nodig.
Je moet hem op een juiste plaats planten.

Water, een goede grondsoort, zon en voorzichtige behandeling ... het is alles levensnoodzakelijk wil de wijnstok goede vruchten voortbrengen.
Het volk Israël wordt - in de Bijbel - vaak vergeleken met een wijnstok.
God Zelf wordt gezien als de Landman, de wijnbouwer.
Hij heeft Israël met zorg uitgekozen.
In goede grond geplant, gekweekt, een beschermde wijngaard aangelegd.
God ziet veel in Israël.
Daar zullen nog eens vruchten van komen!

Dat valt bitter tegen.
Israël vertoont verwildering.
En de vruchten?
Die zijn slecht, onsmakelijk.
Dat is het beeld van de zonde van Israël tegen God.
God, die zó goed voor Israël zorgt.
Ze trekken zich niets van Hem aan.
"Ik ben de ware Wijnstok", zegt Jezus.
En Hij zegt dat tegen mensen om Hem heen.
Ook tegen ons.
Daarmee geeft Hij duidelijk aan ... dat Hij vindt dat het met onze vruchten niet zo goed is gesteld.

Maar ... daar blijft het niet bij.
Jezus zegt: "Ik ben de ware, de enige echte, de edele Wijnstok."
'En op mij mag jij nu geënt worden.'
'Je mag je als rank aan Mij hechten.'
Weet je, broeders en zusters, jongelui, dat is nu het werk van de Heilige Geest.
De Heilige Geest wil jouw leven enten op de Wijnstok Jezus.
Dat is nodig.
Want zonder die Heilige Geest - die je aan Jezus verbindt - is het - van God uit gezien - anders maar een dorre, vruchteloze toestand in je leven.
'Niets waard', zegt God.
'Brandhout!'

Weet u, weet jij ...
Door Jezus die aan het dorre hout van het kruis heeft gehangen ...
Door Jezus die uit het stoffige graf is opgestaan ...
is er weer leven!
Leven met God.
Leven met je naaste - dichtbij en ver weg.
Vruchtbaar leven.
De Heilige Geest laat dat leven in je hart ontkiemen, groeien, bloeien en vrucht dragen.
Vruchten van dankbaarheid.
Eigenlijk is dit de vraag van vanmiddag:
Leeft er iets van Jezus, van Zijn woorden, van Zijn daden, in uw hart, in jouw leven?
Wordt er iets zichtbaar van een levend geloof?

*

Wanneer je een gelovige Jood zou vragen:
- Hoe kan een mens behouden, zalig worden?
Dan zal hij je als antwoord geven:
Je wordt behouden door de wet van God te houden.
Wie God gehoorzaamt zal behouden worden.
Prima, zegt Jacobus, maar zo gemakkelijk is dat niet.
Want wie de gehele wet van God houdt, maar wie op één punt struikelt, die is schuldig geworden aan alle geboden. (Jac. 2:10).
God vraagt maar niet, dat we de wet een beetje houden ...
God vraagt ook niet dat we de wet zoveel mogelijk houden ...
God vraagt dat we zijn wet / zijn geboden volkomen houden.
Dat kan dus geen mens.
Of dacht jij soms van wel?
Gods geboden tot in de kleinste puntjes te kunnen houden?
Er is er slechts Eén in staat geweest om de wet van God volkomen te houden.
Dat is de Here Jezus Christus geweest.
Hij heeft de wet / Hij heeft de geboden van God volkomen gehouden.

En dan komt het geweldige van het evangelie:
Wat Jezus Christus heeft gedaan, heeft Hij voor ons gedaan.
Hij heeft het heil, de zaligheid, niet voor Zichzelf gehouden ... Hij deelt het uit: Aan jou, aan u, aan mij.
Aan een ieder die in Hem gelooft.
Opdat u en jij en ik niet verloren zouden gaan, maar eeuwig leven zouden hebben (Joh. 3:16).

Dat is, jongelui, broeders en zusters, de boodschap van het evangelie.
Rechtvaardiging door het geloof in Jezus Christus.
Weet u nog, daar ging het vorige week zondagmiddag over.
Niet het feit dat ik er hard voor gewerkt heb in mijn leven geeft mij de zekerheid dat dat eeuwige leven er ook is voor mij ...
Maar het geloof dat ik bij Jezus Christus hoor.
Dat ik door Hem tot een Kind van God ben aangenomen.

*

Maar dan zegt Jacobus - de broer van Jezus - vanmiddag:
"Wat baat het, mijn broeders, of iemand al beweert geloof te hebben, als hij geen werken heeft?
Kan dat geloof hem behouden? ...
Zo is het ook met het geloof: indien het niet met werken gepaard gaat, is het op zichzelf genomen dood."
In de schriftlezing Jacobus 2 hebben we als het ware meegeluisterd met twee mensen.
De eerste zegt: Ik heb wel geloof, maar ik heb geen vruchten.
De tweede zegt: Ik heb wel vruchten, hele mooie, lekker sappig, maar ik heb geen geloof.
Allebei hebben ze iets.
Iedereen kan toch niet alles hebben?

'Toon mij dan jouw geloof eens zonder de vruchten ... maar ik - zegt Jacobus - zal je mijn geloof tonen uit mijn vruchten.'

Een goede boom, gemeente, brengt goede vruchten voort.
En vruchten kun je zien.
Ze zijn de enige manier om te laten zien dat een boom goed functioneert.
Dat een boom leeft!
Een appelboom, die geen appels voortbrengt, heeft geen functie meer.
Die wordt als brandhout voor de allesbrander of de open haard.
Geloof moet functioneren.
Geloof moet zijn: een levend geloof!
En de vruchten zijn de enige manier om het geloof zichtbaar te maken.

Ik moest denken aan de geschiedenis van de genezing van de verlamde man.
Hij wordt door zijn vrienden naar Jezus gebracht.
Vrienden, die alle moeite doen om - door een gat in het dak - hun vriend aan Jezus' voeten te 'droppen'.
En dan staat er: "Daar Jezus hun geloof zag, zei Hij tot de verlamde: Kind, je zonden worden je vergeven." (Mark. 2:5)
Geloof, broeders en zusters, jongelui, moet gezien worden.
Geloof kán gezien worden.
Aan de vruchten, aan de daden.
Echt levend geloof - las ik ergens - wordt soms op heterdaad betrap!

Jacobus' bedoeling is duidelijk.
Hij wil zeggen - en hij zegt het in navolging / in de geest van zijn broeder Jezus:
'Je kunt geloof en werken niet van elkaar losmaken.'
'Je kunt ze niet van elkaar scheiden.'
'Je gelooft toch dat God één is?
Maar dan moet dat geloof toch ook uit één stuk zijn?
Dat is dan toch een geloof - inclusief de werken?
Hoe wil je anders aantonen dat je gelooft?'

Jacobus geeft ook een voorbeeld.
We voelen wel aan dat er iets niet klopt.
Iemand die de mond vol heeft over zijn geloof, maar die, wanneer een broeder of zuster gebrek heeft aan kleding en voedsel, niets anders weet te doen dan wat bemoedigende woordjes te spreken.
Zo iemand mist toch iets?

Prachtige woorden zeggen op zichzelf niets.
Een schitterende belijdenis of getuigenis zegt op zichzelf nog niets.
Ook de boze geesten weten dat God één is.
En ook zij weten wat Jezus Christus aan het kruis heeft gedaan.
Ze weten dat dat voor hen het oordeel betekent.
Trouwens ... wat betekent het voor jou?
Jezus' lijden, Jezus' sterven?

*

Vruchten van dankbaarheid.

Een levend geloof.

Een geloof dat vruchten voortbrengt.

Ik moet denken aan een gesprek met de jongeren uit Venda en KwanDebele, al weer drie jaar geleden.

We spraken over wat voor hen geloven betekent.

In hun cultuur, in hun situatie.

Een paar dingen bleven haken.

* Sex voor het huwelijk, dat is in Zuid-Afrika een taboe.

In hun cultuur, maar zeker voor een christen.

Samen-wonen, vergeet het dus maar.

Eerst trouwen met een bruidschat (6 of 8 koeien) en zo ga je als meisje over naar de familie van je man.

* Roken en drinken en drugs, dat past niet bij een christen. Verboden dus.

Je lichaam - zegt de Bijbel - is immers een tempel van de Heilige Geest.

Die tempel maak je niet onrein.

Drinken is dan volgens de Bijbel niet verboden, het kan zelfs heilzaam zijn.

Maar als je teveel op hebt ... verlies je de controle over je geest.

Dan is je lichaam geen tempel meer van de Geest van God, maar een tempel van de alcohol.

Een levend geloof.

Een geloof - niet met woorden alleen, maar ook met daden.

Ze vertelden ons dat ze als christen-jongeren elkaar op de hogescholen en universiteiten opzoeken.

Studenten-groepen.

En dan samen evangeliseren.

Gewoon ergens aanbellen en vragen of je over de Here Jezus mag vertellen.

Gelukkig kennen we ze in Nederland ook.

De christen-studenten van IFES, ALFA en Youth For Christ.

Maar hoeveel van onze christelijke gereformeerde jongeren duiken niet onder in de anonimiteit?

Geloof zonder werken, dat is geen geloof.

Dood geloof.

Wie door een echt geloof is ingeënt op de wijnstok van de Here Jezus, wie verbonden is aan Hem, die gaat vrucht dragen.

En dat zijn dan geen wrange, zure druiven, of rottige appels of peren ... waar God zijn neus voor optrekt.

Nee, gave vruchten, vruchten waar God blij mee is.

Vruchten van het geloof.

Vruchten van dankbaarheid.

Laten we vanmiddag bidden om de Geest van God, de Geest van Christus.

Dat Hij ons vervult met het leven en de liefde van Christus.

Zodat we ook zien wat voor werken we kunnen doen.

Wat de vruchten zijn die groeien aan onze levensboom.

Jezus Zelf noemt in Mattheüs 25 een aantal van die vruchten:

- hongerenden te eten geven;
- dorstigen te drinken geven;
- vreemdelingen onderdak bieden;
- naakten kleden;
- zieken en gevangenen bezoeken.

"Voorwaar, Ik zeg u - zegt Jezus - in zoverre gij dit aan één deze mijn minste broeders hebt gedaan, hebt gij het Mij gedaan." (vs. 40)

"En dezen zullen heengaan naar de eeuwige straf, maar de rechtvaardigen naar het eeuwige leven." (vs. 46)

*

God roept ons broeders en zusters, jongelui, tot de daad!

Een levend geloof.

De vruchten tonen dat de wortel van het geloof goed is.

Vruchten die we te danken hebben aan het genadewerk van de Heilige Geest.

Hij zet aan tot goede werken.

Dichtbij en ver weg.

In de klas en op het werk.

Al wat gedaan werd uit liefde tot Jezus,

dat houdt zijn waarde en zal blijven bestaan!

Amen.

Ds. Jan K.C. Kronenberg, Leeuwarden 5 september 1999

! Graag een mailtje wanneer deze preek in een gemeente wordt gelezen. !